

Lopputyöportfolio

Sara Hildén -akatemia

Kevät 2024

Anastasija Spakova

Spakova Anastasija, 18 v.

Kuvataiteen syventävien opintojen lopputyö

Sara Hilden –Akademia, Tampere

Käynyt 5 luokasta 11 vuosikurssiin,

harrastanut kuvataidetta koko elämän

Erikoisvahvuudet: muotoilu (keramiikka),

muste, vesivärit ja sekatekniikat

MINÄ, TAITEIJANA

Hei. Näin kai aloitan nyt elämäni tähän mennessä tärkeimmän, virallisesta projektista kertovan jutun. On outoa sanoa itseänsä taiteilijaksi ja kirjoittaa tästä työstä, koska eihän minusta yhtään tunnu, että osaisin kertoa koko jutusta yhtään mitään! No, ehkäpä minun ei pitäisi olettaa vielä mitään, katsotaan jos seuraavilta riveiltä löytyisikin jopa jotain järjen häivääkin?...

SILMÄYS TAAKSE - SYVENTÄVIIN OPINTOIHIIN

Syventävät opinnot olivat pajojen pyörrettä. Liikkuvaa kuvaa, keramiikkaa ja viimeisenä 10-vuosikurssi, jossa saatiin Sorin sirkuksen nuorten kanssa aikaan muraali Rongan alikulkutunnelille. Kaikki jäi mieleen tavallaan tai toisella, mutta parhaaksi silti nimeän liikkuvan kuvan kurssia. Lopputyön idea kuuluukin juuri siihen, opinhan animoimisen perustaa tuolla kurssilla paperipala-animaatioita tehdessäni.

Tavoitteet ja tuliko ne toteen

Pitää tässä aluksi myöntää, että olen aina ollut aika huono tavoitteiden asettelija, kun olen enemmän aika ajalta innostuksen riivaama yksilö kuin huolellinen tavoitteiden asettelija.

Mitä aiheita käsittelin syventävissä opinnoissa? - Kaikenlaisia. Tehtävien ollessa aina erilaisia kuvasin teoksissani aina erilaisia asioita. Mutta siksi, että tavoitteenani oli oppia taitavammaksi kuvantekijäksi, en läheskään kaikilla teoksillani ottanut kantaa mihinkään tiettyihin teemoihin tai ongelmiin. Taide ja estetiikka olivat minulle hyvin läheisiä asioita, joiden välille en tehnyt sen suurempia eroja.

OPPIA TAITEESTA - OPPIA ITSESTÄÄN...

Kun luen 8- luokalla tehdystä portfoliosta osion "SUHDE TAITEESEEN", hymy nousee huulille. Suhde taiteeseen on aina kiinnostavaa tarkasteltavaksi taiteilijalle, kertoohan se paljon itse taiteilijasta. Taiteen perus- ja syventävien opintojen aikana ollaan paljon opeteltu erilaisen taiteen, sen muotojen, tekniikoiden ja sisältöjen tulkintaa, joka kerta ymmärtämään vähän enemmän tästä maailmasta, itsestä ja toisista...

En halua sanoa, että olen aina tajunnut taidetta. Kaikenlaista, erilaista ja omituista. Joskus se vain näytti oudolta enkä nähnyt siinä mitään merkitystä. En tajua vielä kukaan teoksia, joissa ei melkein ole tekniikkaa...

Toisaalta en myöskään sano että tekniikat olisivat taiteen ainoa asia, joka määrittelee taideteoksen hyväksi tai huonoksi. Taidetta on erilaista. Monimuotoista. Selkeää, tai abstraktia, hauskaa tai surullista, kömpelöä lapsen käsien muovaamaa, tai sitten aikuismaisen yksityiskohtaisen tarkkaa...ainoastaan ei tunteetonta. Kuollutta. Taiteen sielu ja lähde on aina sydän, joka sykkii. Taide syntyy tunteista, ei pelkästään motorisista taidoista ja taidosta pitää työkaluja käsissä. Kuitenkin itse ihailen myös tässä modernissa vapaamuotoisessa maailmassa myös tekniikoiden käyttöä, koska

ajattelen, että ne ovat taiteilijan tärkeä työkalu, jolla hän saa muovattua tunteensa ja ajatuksensa taideteokseksi, joka välittää sanoman katsojalle.

Taidetta kyllä voi tulkita monella tavalla, se on jokaisen vapaus, mutta se, että ihmiset myös tajuaisivat, mitä taiteilija itse haluaa sanoa teoksellaan, on osittain riippuvaista siitä, kuinka taitavasti ollaan osattu käyttää materiaaleja ja tekniikoita ilmaisemaan juuri sitä, miten taidokkaasti on teos tehty. Sillä taiteella on aina sanoma. Jota on vaikeaa lähteä tulkitsemaan, jos taideteos on esimerkiksi hiekkaa rannalla. Mielestäni taiteilija osaa ilmaista itseään taitojensa avulla, ei pelkästään selittämällä teoksen kuvailussa, mitä se merkitsee.

AIHEITA TAITEESSANI

Minulle on tärkeänä teemana ollut aina rakkaus ja sen muodot; ystävyys, luottamus, perhe, sydämellisyys... Myös kovasti rakastamani luonto. En osaa tarkalleen arvioida kuinka monessa teoksessani näkyy jotain sanomaa näihin arvoihin liittyen, mutta uskoisin että moneen. Koska pidän kovasti arvossa luovuutta, mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä, myös ne näkyy teoksissani, joiden tekoon olen harvoin ottanut mallia ulkopuolelta.

LOPPUTYÖN PROSESSI

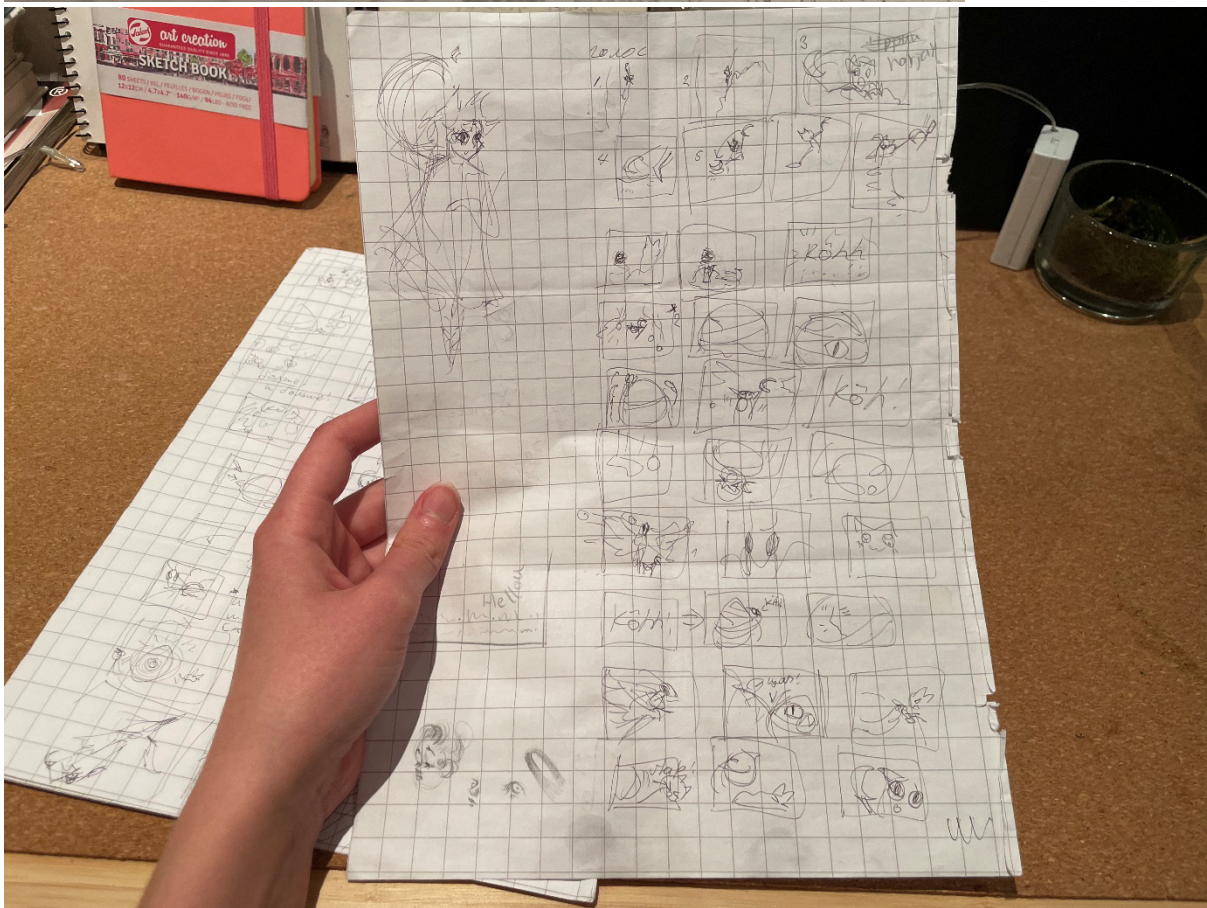
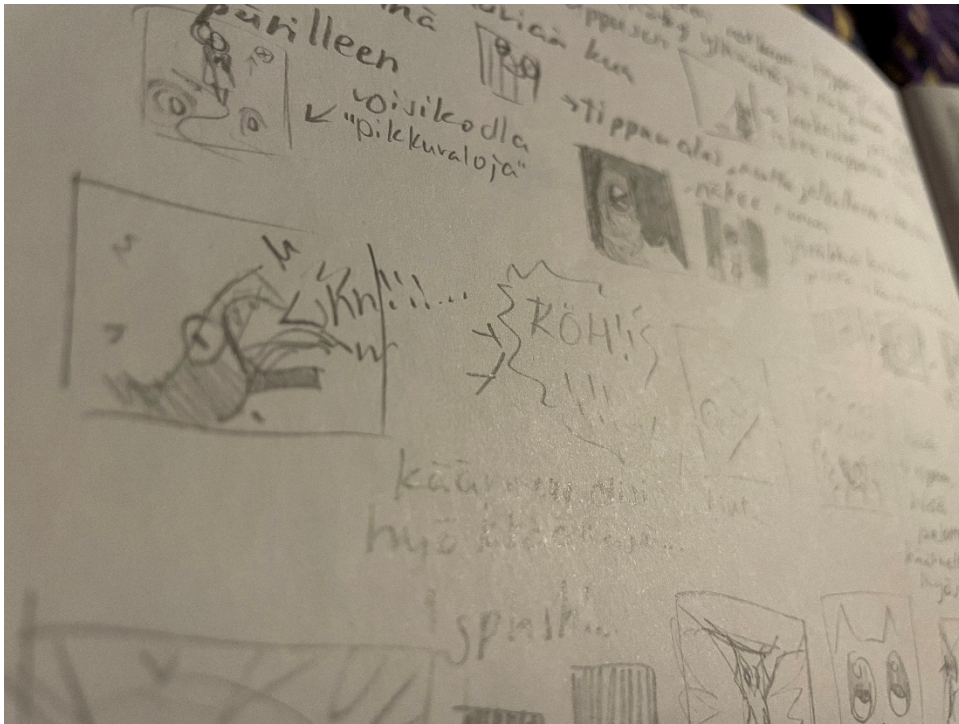
Lopputyökseni päätin tehdä animaation, joka käsittelee sisäistä yksilön kasvua.

Flippa klipistä Ibis Paint X-ään

Valitsin siis työkalukseni aluksi Filippa klipin, sillä halusin kokeilla tehdä oikean digitaalisen animaation – ja samalla avata itselleni uuden ja mielenkiintoisen maailman. Ehkä tyhmää sanoa, mutta tavoitteenani olikin jopa enimmänkin oppia tekemään animaatiota kun näyttää jo olevia taitojani, ja no, toiseksi yksinkertaisesti tehdä lopputyö. Kävi kätevästi kuitenkin niin, että Ibis Paint X (joka oli sitä paitsi jo valmiiksi hyvin tuttu!) päättikin uudistua niin, että piirtämisen lisäksi saisi halutessaan tehdä myös animaatioita. Täydellinen uudistus tuli siis juuri oikeaan aikaan, ja koko animaatio tuli loppujen lopuksi tehdyksi juuri siinä.

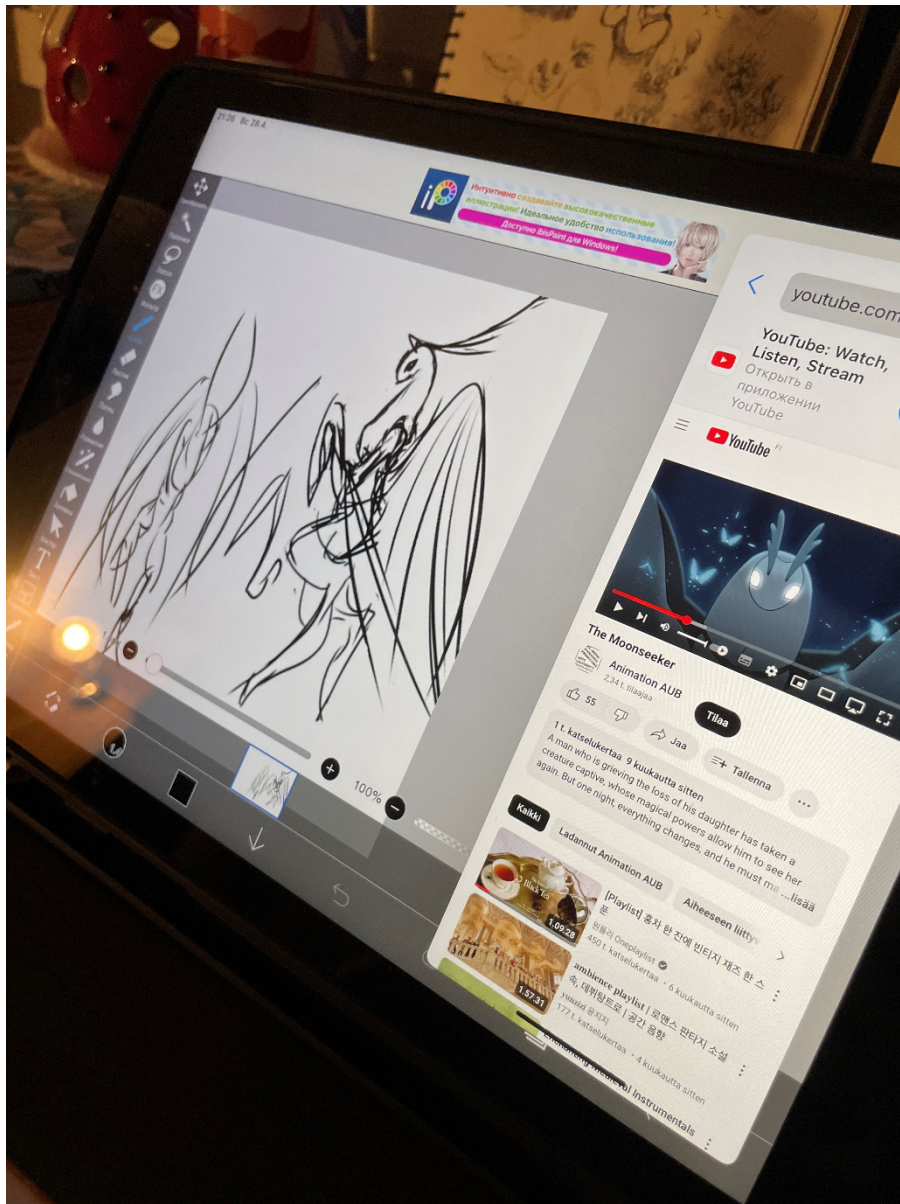
Unesta lopputyön ideaksi... - suuria haaveita ensimmäisessä hypyssä

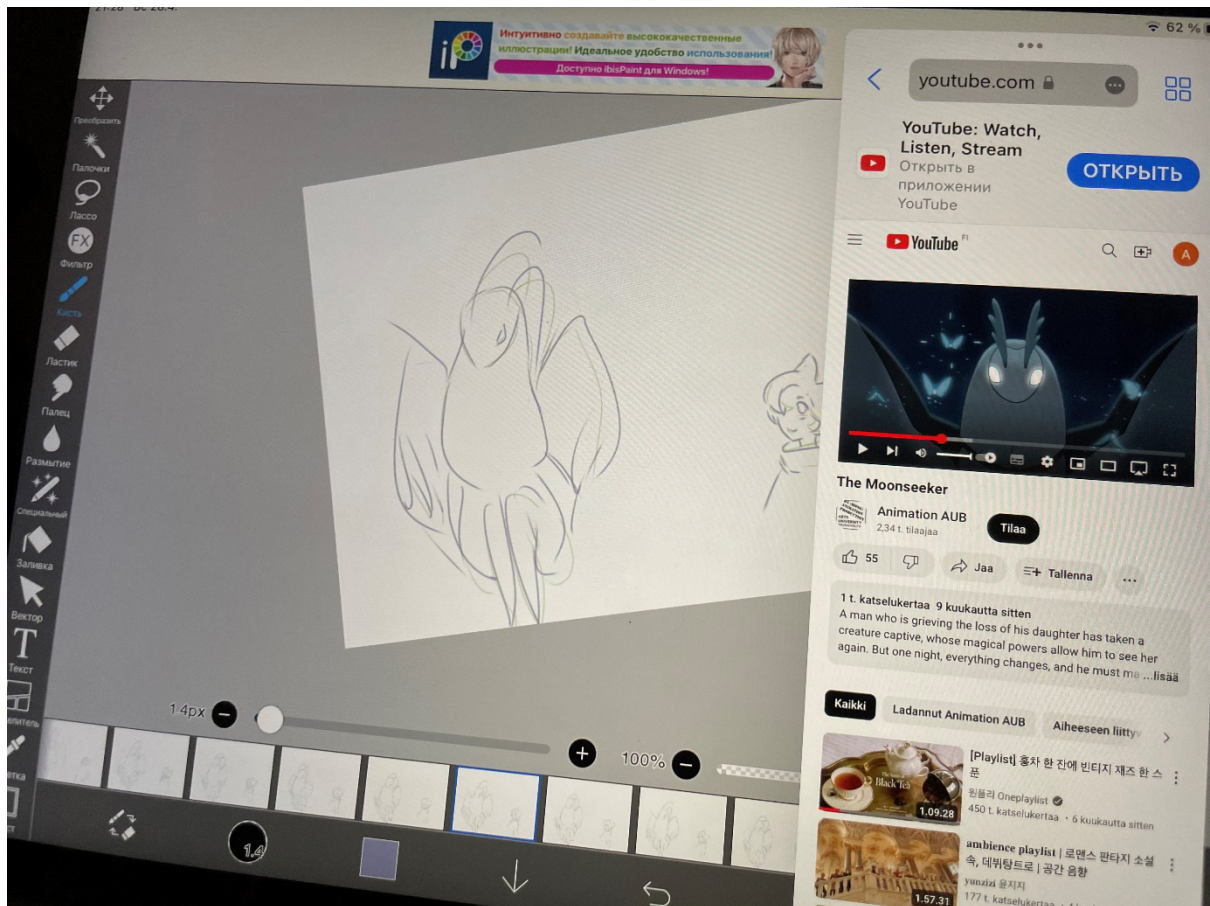
Inspiraationa siis toimi suurin piirtein vuotta myöhemmin näkemäni uni, jonka tarina oli painunut hyvin mieleeni. Niinpä siitä juurikin tuli sitten pohja animaatiooni.

Inspiraation tukena: The Moonseeker – sirkkan esikuva löytyy animaatiosta

Olin lopputyökurssin aikana törmännyt erääseen animaatioon, jonka pääosassa oleva hyönteisolio muistutti näkyä oudosta sirkasta omasta unestani. En kylläkään voi sanoa, että ideana minun ja animaation luomukset olisivat samanhenkisiä, mutta se oli yllättävää ja mukavaa törmätä johonkin samankaltaiseen, joten mainitsen sen nyt tässä.

Hyvä karkea suunnitelma, surkea vaihteittainen toteutus

Alkuun oli väittämättä hankala päästä vauhtiin. Ideaa kyllä oli, mutta tekniikka puuttui vielä pitkään. En oikein osannut päättää mistä kannattaisi lähteä; suunnitella jokainen kohtaus etukäteen? Keksiä alku- keski- ja loppukohtaukset? Vaiko aloittaa heti animoimisen koska lähestyttiin jo joulua silloin kun vain pieni osa työstä oli tehtynä, ja hallussani oli vaan irtonaiset harjoitteluanimaatiot sekä luonnokset hahmoista. Aika meni nopeasti, enkä osannut pysyä aikataulussa animaation kanssa. Piirsin animaation pätkiä kuin unessa... Tässä vaiheessa opin kyllä paljon liikeistä: tietyt materiaalit toimivat tässä liikkeessä näin, viitan helma nousee samalla kun hahmo säikähtää, sirkan tuntosarvet heilahtavat ilmaan... Monet dynamiikat onnistuivat hienosti, ja olin hyvin ylpeä siitä että hommat alkoi vihdoinkin sujua

Idean menetyks

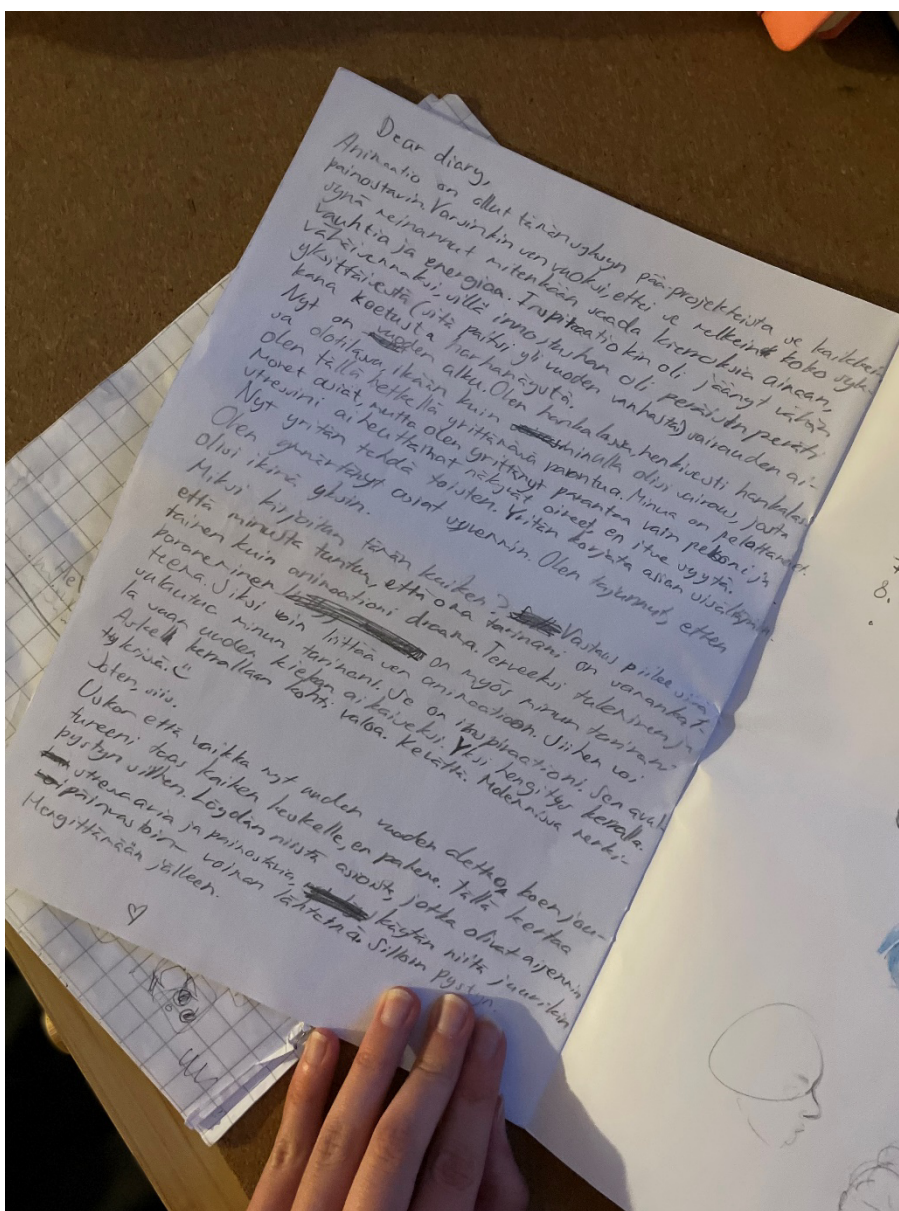
Ja tietenkin sitten tuli vaihe, jossa päädyin animaationi kanssa kahdestaan huoneeseen ja kysyin itseltäni mikä tämän koko jutun idea on. Onko sitä edes enää? Silloin minusta oli alkanut tuntua, että idea kaukaisesta ja vanhasta unesta oli haihtunut kokonaan lopputyöstäni. Sen mukana meni merkityskin. Tuntui, että olin vain tekemässä koko juttua vain tehdäkseni jotain, kulkemassa hämärässä, vailla päämäärää. Mitä haluankaan sanoa tällä animaatiolla, jota en itsekään enää tajua sen jälkeen, kun on tehnyt sitä niin paljon? Ja sitten aikaakin on jäljellä enää vain parisen kuukautta...

Toivo kokonaisuuden löydössä - asiat saavat merkityksensä omasta elämästä

Siinä oli taas suunnittelun suunnittelun vaihe. Mietin alkuperäistä ideaa uudelleen - mikä oli sen sanoma? Mitä tarkoittivat erilaiset tapahtumat ja mitä symboloivat hahmot? Kuinka paljon edes ehtisin tehdä ja mikä pitäisi jättää pois sen takia, ettei aika riittänyt kaikkeen?

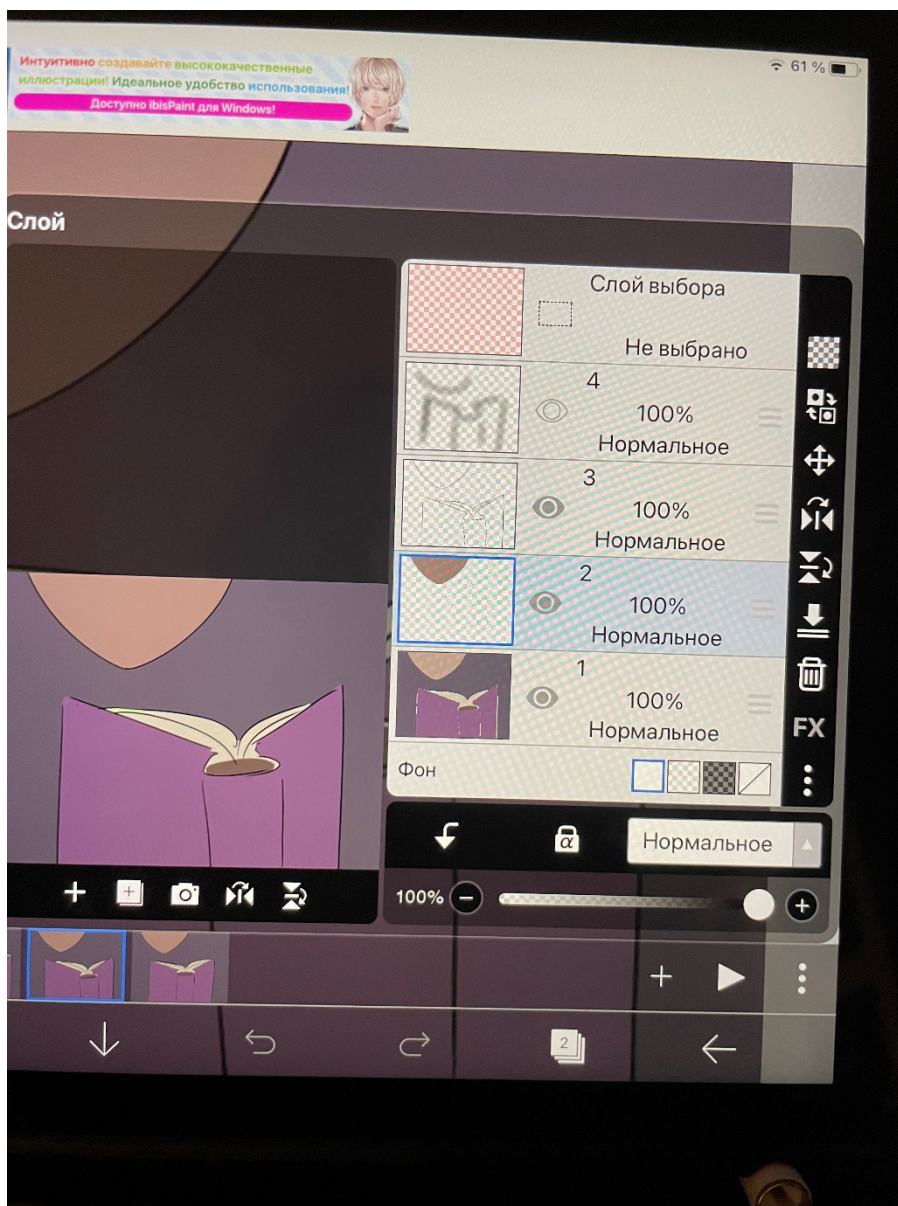
Ja sitten tajusin että animaationi muistuttaa omaa elämääni sillä hetkellä. Tajusin, että voisin liittää siihen merkityksiä omasta tarinastani. Se oli keino selviytyä, kun sai käsiteltyä sisäisen olotilansa animaatioon, se sai minut tekemään animaatiota ja näkemään siinä ihan eri tarkoitukset kun mitä ennen.

Kunnollisena skarppauksena oli se, kun sain ensimmäistä kertaa nähdä siihen saakka tehtyjen erillisten animaation sirpaleiden sijasta kokonaisen, vaikkakin vielä epäselvän, mutta yhtenäisen tapahtumaketjun. Se oli mahtavaa, koska juuri sillä hetkellä epäselvä takaraivossa kököttävä ajatus siitä, että en itsekään enää tiedä mitä oikein olen tekemässä, haihtui kun tuulien.

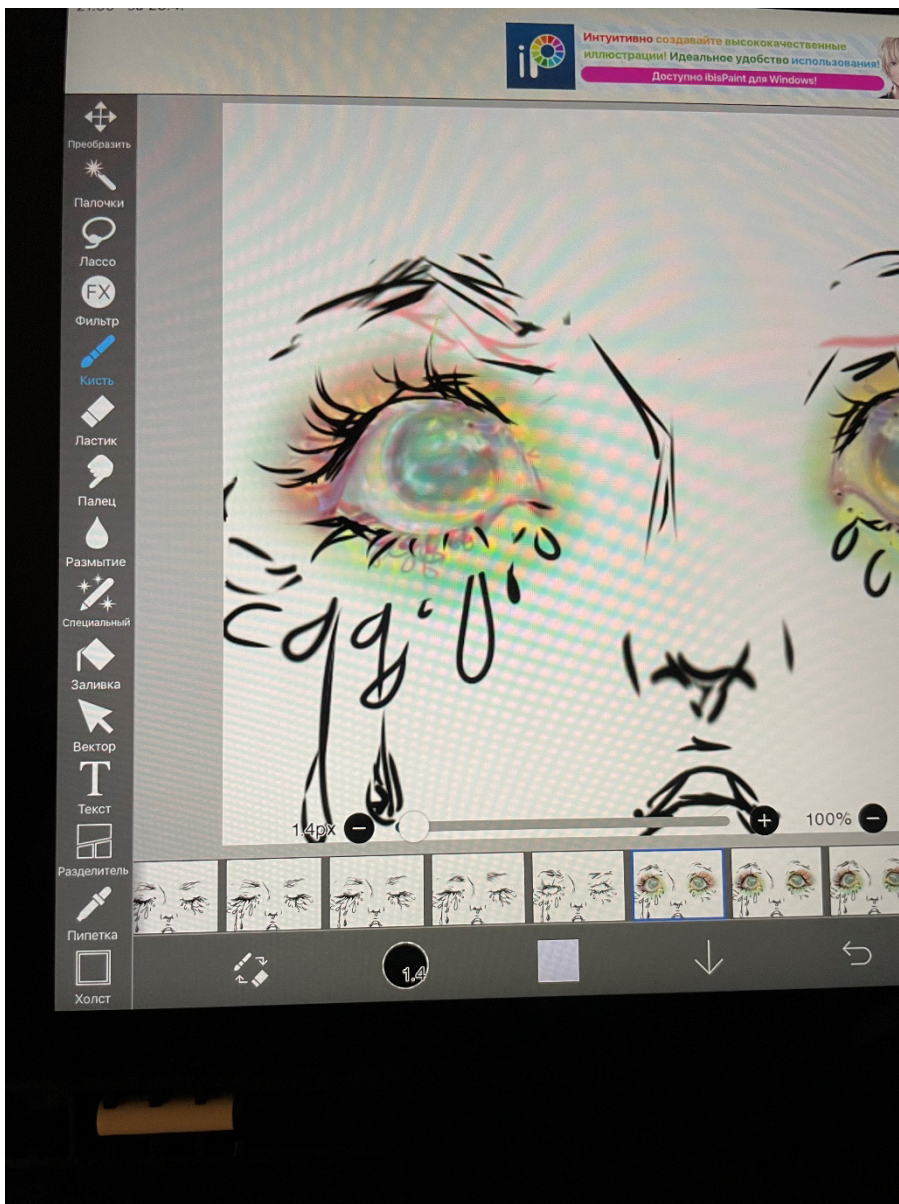
Layeri-hoksaus!

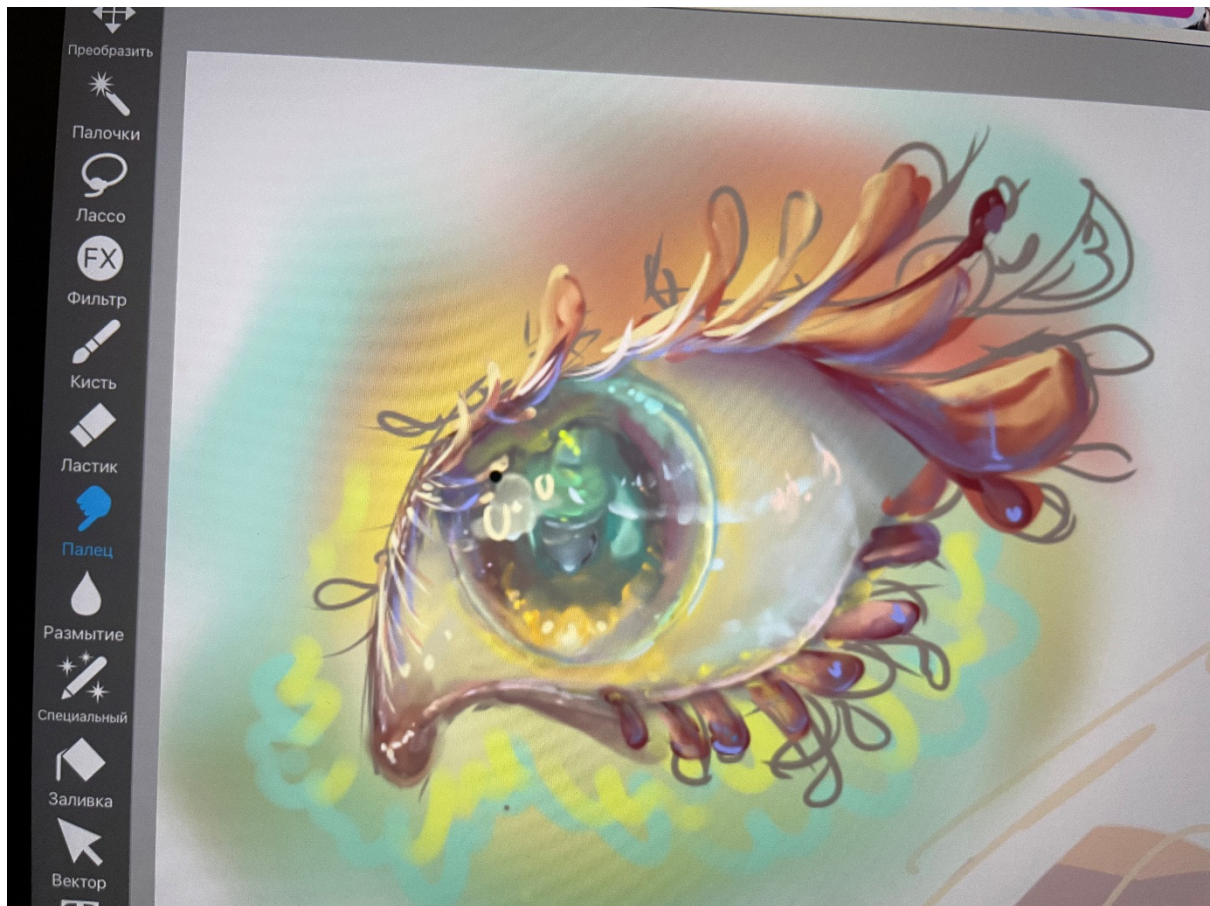
Animaation suurimpia hankaluuksia oli se, ettei edellisen kuvan sketsiä näkynyt yhtään silloin, kun freimissä oli tausta, joka peitti kaiken. Jotenka pitkään vaikeutenani oli se, etten kyennyt mitenkään fiksusti laitamaan taustaa kuviin ilman, että liikkuvan objektin animointi olisi helppointa (= kun näkyy onionina edellinen freimi) ja voisin olla varmaa siitä, ettei hahmo ala evolutiivisesti pienentyä tai suurentua kuva kovalta. Niimpä suurena pelastuksena tuli oivallus siitä, että sketsin (tein taustan ja sketsin tietenkin eri layereille) piirtämisen ajaksi voinkin laittaa taustan täysin läpinäkyväksi ja antaa sen näkyä vasta animaation ollessa valmis. Tällainen tämä ratkaisu joka teki lopun valkostaustaisille fraimeille!

Vahinko-hahmo tulee lavalle myöhässä - tulityttö ja sen silmät pistää loppukohtauksen palikat paikalleen

Yhtäkkiä näin sen - kun munan sisältä paljastuukin värejä itkevä tulityttö. Se oli ilta kun olin löytänyt jo hahmoilleni ja animaation tarinalle uudet, elämäni kuuluvat merkitykset. Ja sitten löysin sen viimeisen palasen, joka täydensi tarinan lopun täydellisesti - todellisia tunteita symboloiva tulityttö. Sen silmien avautuessa siirryttiin kuvaamaan oikean maailman sairasta tyttöä joka oli nyt parantunut sairaudestaan, mikä oli mielestäni hienoin lopetus jonka voisin tälle tarinalle keksiä. Samalla hätkähdyttävä, kaunis ja salaperäinen siksi, että katsoja itse saa arvella, miksi loppukohtaus jää auki.

Tuleeko “Ääneen” yhtään ääniä?

Viimeinen askel oli äänitys. Tein pianolla soitetun improvisaatiokappaleen täydentämään tarinan tapahtumia. Hieman amatöörimäinen, mutta silti suhteellisen hyvin toteutettu musiikki!

Nyt vielä viimeiset ponnistelut, ja...

ARVIOINTIA MATKAN PÄÄDYTTYÄ

Nyt tämä vaikein kysymys, joka oli auki koko prosessin aikana -

mitä tämä koko teos käsittelee?

Sisään astuu teema: sairaus ja paraneminen, sekä ääni – muttei sellaiset kuin voisi luulla...

Alussa pohdin kovasti – olisiko ääni ihmisen omaa ääntä koskeva tarina, vai jotain kenties ihan muuta? Alkuperäisessä tarinassa kyse olikin kipeästä tytöstä, jonka sisällä tapahtuvat muutokset, animaation seikkailu palautta hänelle äänen takaisin. Silloin ajattelin, että teemana olisi juurikin sairaudesta paraneminen, olinhan idean saadessani itse kipeänä. Mutta en siis ajatellut paranemista kirjaimellisessa merkityksessään, vaan enemmän henkisesti paranemisen, oman sisäisen äänensä löytämisestä...

Voisin myös sanoa että osittain teemana on “mielikuvitus parantaa”

Kyllä, prosessin aikana voin sanoa että mielikuvitus oli pelastukseni. Kun oli henkisesti hankalaa, mielikuvitus oli se piilopaikka, jonne pystyi suojautumaan oikeassa maailmassa riehuvilta sateilta ja kylmiltä tuuilta. Mutta mielikuvitukseen ei ole aina puolellasi. Pikkuhiljaa tämän talven aikana mielikuvituksestani oli tullut myös viholliseni, pahin painajaiseni; sitä vastoin että se olisi ollut suojelemassa minua, kääntyi sen voima sisäiseksi ahdistukseksi, ääneksi, joka sai kaiken muutenkin ilottoman näyttämään vielä murheellisemmalta, tuntemaan, että seinät tarkkailisivat minua huoneeni nurkista öisin. Siitä tuli viholliseni, joka nosti syvyyksistä pinnalle tunteet, joita en osannut katsoa silmiin. En tajunnut, mitä ne olivat. Juoksin pakoon omaa mieltäni.

Huono suunnittelija aikoo olla jatkossakin uhkarohkea

Opinko että kannattaa suunnitella paremmin? - Ehdottomasti! Opinko että kannattaa olla varovaisempi näin isojen riskinottojen kanssa? - Sori, en. Tällainen näköjään olen. Monta kertaa, varsinkin kun oltiin jo loppusuoralla, mielessäni pyöri ajatus “oliko pakko ottaa näin iso urakka harteille???” Lopussa katsoessani koko syys-talvikautta tuli pysähdyttävä ajatus “oliko minun pakko kärsiä näin paljon, jos olisin voinut vaan ottaa

jonkun helpomman, sopivan kokoisen työn, niin kuin kuka tahansa muu olisi järkevästi tehnyt? Jonkun sellaisen työn, jonka teossa olisin varma, että onnistuisin? Miksi minun oli pakko ajaa itseni näihin hankaluuksiin?..” - Pysäyttävää. Hätkähdyttävää. Tosiaan, miksi en vain osannut luovuttaa? Sanoa ei, silloin kun voimat eivät riittäneet?..

Kampailen vieläkin kahden vastauksen välillä. Toinen selitys on se, etten rohkene näyttämään heikkouksiani. En uskalla myöntämään edes itselleni, että tavoitteenani joskus on hypätä oman pääni ylitse. Mutta se vain on aina niin, että silloin kun on lupautunut tekemään jotain, siitä ei enää ole hyväksyttävää peruuttaa, jos vain ei halua tuntea itsensä ja näyttää luuserilta. Pelko näyttäytyä kyvyttömänä, tämä lapsuudesta opittu typerä opetus, joka ei antanut minun antaa periksi ja sai yrittämään kaikin keinoin näyttää, että hommat ovat täysin hallussa - tämä pani minut jatkamaan hommia. Tällainen syy, tällainen heikon ihmisen toimintamalli vaikeissa tilanteissa.

Kuitenkaan en voi olla myöntämättä myös sitä, että kunnianhimo oli toisena syynä sille, että jatkoin. Ympärilläni on monia ihmisiä, joiden esimerkistä opin sinnikkyyttä. Jos ihminen tahtoo, hän tekee kaikkensa sen eteen. Ehkä osaksi myös sama tahto minussa, niinä pimeinä hetkinä, kun tuskan kyneleet saivat oikean ääneni kuulumaan pelon läpi, sai minut haluamaan näyttää vielä omalle ahdistukselleni, kuka olen. Sen, että huolimatta siitä että juuri silloin olin heikko, voimaton, silti halusin näyttää vielä, että omalla tahdollani on valta nostaa minut. Jatkamaan matkaani kohti tavoitettani. Osoittaa, että tahdollani, juuri minulla on valta itseni yllä, eikä sillä, sisältäpäin minua ahmivalla pedolla. Ehkä siksi myös jatkoin... luonteeni takia.

Jotenka. Toisaalta juu – luovuttaminen ei olekaan aina niin huono asia, jos miettii, että olisin voinut välttyä kaikelta turhalta tuskalta, voinut paremmin, ja ollut lempeämpi itselleni... Toisaalta, jos olisinkin vain luovuttanut, olisinko ikinä oppinut jotain hyviä asioita? Olisinko oppinut virheistä, olisinko oppinut suunnittelusta, animoimisesta, tunteista ja muusta? Olisinko edes ikinä tajunnut, että kannattaa joskus luovuttaa ja joskus se on jopa kannattavampaa? Ehkä me vain tarvitaan joskus asioita jotka osoittavat meille päinvastaista...

Mihin lopputekstien jälkeen päädyttiinkään

Animaatio oli elämäni. Lopputyö loi osittain itse itsensä, paineet ja stressi jotka aiheutuivat siitä saivat minut käsittelemään animaatioissa juuri niitä asioita, jotka elämässäni oli ja sopi animaatioon. Näinpä siis onnistuin huomaamattani kätkemään animaation tämän talven historian. Yllättävää, mietin nyt, miten ihmeessä pieni hupsu uni, vailla suurempaa merkitystä sai tällä keväällä osakseen sisällyttää itseensä tarinan, jonka tapahtumista silloin en osannut aavistaakaan. Tarinan, jonka tapahtumat kuvaisivat elämäni tänä talvena.

Helppoa, vaikeaa ja suurenmoista

Helppointa oli animaatioissa se, että piirustuksia sai kopioitua sillä tavalla, että kahdesta kuvasta sai aikaan kokonaisen pätkän kunhan vaan kloonasi ne ja laittoi yksi toisensa perään. Käytin myös hahmoista tehtyjä still-kuvia, esimerkiksi useassa käärme-kohdassa, sillä muutoin ei olisi aika riittänyt animoimaan täysin jokaisen kuvan. Helppoja olivat myös fade in- ja fade out- tekniikat, jotka keksin matkan varrelta. Väriytyksestä tuli helppoa vasta sen jälkeen kun keksin sen mielettömän tavan saada luonnoksien onionit näkymään silloinkin, kun kuvassa oli tausta. Vaikeinta oli sitten juurikin keksiä se menetelmä, ja kaikkein hankalinta sanoisin että oli löytää aikaa ja motivaatiota animaation tekemiseen, kun oli hukassa siinä, missä on oikein meneillään.

Parasta koko prosessissa oli se, että sai keksittyä hienoja menetelmiä että saisi animaation näyttämään siltä, miltä halusi. Oli hienoa nähdä, kuinka sai näyttämään todentuntuisilta erilaiset asiat: esimerkiksi päähahmon viitta ja kiipeämiskohtaus, sirkan tuntosarvet, silmät ja muiden asioiden käyttäytymistavat ja liikeradat. Se oli upea tapa oppia miten erilaiset materiaalit ja kappaleet käyttäytyy liikkeessä. Kokonaisuudessaan opin siis siitä, miten erilaiset asiat toimivat.

Olen ylpeä lopputuloksesta ensimmäiseksi sen takia, että sain ylipäätään koko homman tehtyä loppuun. Ja toiseksi, näyttämään vielä hyvältä ja kokonaiselta. Luulen, että myös edes joillekin katsojille selviää myös animaationi sisältö, mikä olisi kivaa siitä syystä, että onhan siinä paljon ainakin itselleni tärkeitä merkityksiä. Olen tyytyväinen työhöni, vaikka tietenkin olen jo keksinyt tuhat asiaa jotka voisin korjata ja tehdä toisin. Niin sanoisin jos olisin pari vuotta nuorempi. Mutta nyt kun olen oppinut, en tahdo enää sanoa, että työni ei ole minkään arvoinen jos se ei ole täydellinen. En ajattele niin vaan tiedän, että se on juuri sopiva.

Jos tekisin lopputyötä nyt – ei digitaalista kiitos!

Siksi että tein, kuten jo tiedätte, koko projektin ruudun ääressä (ollessani, kuten tajusin nyt, hyvin materialistinen ihminen!), olen sitä mieltä, että jos saisin mahdollisuuden tehdä uuden lopputyön - sanoisin hetkeäkään epäröimättä, että tekisin kolmiulotteisen, erilaisia oikeita materiaaleja vaativan työn. Mieluisimmin nukkekokoelman, jonka teosta olen jo pitkään haaveillut. Kuitenkin ehkä on hyvä, että jätin tämän projektin myöhemmälle, sillä lopputyön teko on kuitenkin ajallisesti hyvin rajattu, ja siksi lopputyön ollessa valmis saan nyt tehdä tämän ja kaikki muutkin omat projektini hohumatta ja painetta.

Sydämelliset kiitokset

-Paljon kiitoksia opettaja Niinalle, joka auttoi prosessin erilaisissa vaiheissa, sekä kaikille läheisilleni, jotka olivat tukenani tämän vaikean matkan varrella!